

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

19/2194-

9. september 2019

Avgjørelse av klager på vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i region 5 (Hedmark) for 2019-2020

Klima- og miljødepartementet viser til felles klage fra WWF og NOAH – for dyrs rettigheter 2. juli 2019 og ettersendt begrunnelse fra NOAH 5. august, felles klage fra Hedmark Bonde- og Småbrukarlag, Hedmark Bondelag og Norsk Sau og Geit 4. juli 2019, klage fra Naturvernforbundet 11. juli 2019 og klage fra Foreningen Våre Rovdyr 15. juli 2019. Klagene gjelder rovviltnemnda i region 5 (Hedmark) sitt vedtak 25. juni 2019 om kvote og område for lisensfelling av jerv i 2019-2020.

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemndas vedtak når det gjelder den totale kvoten for lisensfelling av jerv i regionen, men endrer områdeavgrensningen. I vurderingen av kvoten utenfor forvaltningsområdet for jerv er det lagt vekt på at det årlig er tap av beitedyr til jerv. Departementet finner at det ikke er andre tilfredsstillende løsninger enn å åpne for lisensfelling av jerv i dette området, og at et uttak av 22 jerv i dette området, herunder maksimalt 12 hunndyr, ikke truer bestandens overlevelse. Videre er det lagt vekt på at antall ynglinger av jerv i regionen har ligget over bestandsmålet i flere år.

Innenfor forvaltningsområdet for jerv, med unntak av beiteområdene i Rendalen og Engerdal (Sølendalen beitelag samt et område rundt), som angitt i avgrensningen av fellingsområde i Fylkesmannens innstilling, finner departementet at det ikke er et skadepotensial som tilfredsstillende kravene i naturmangfoldloven § 18. Departementet finner heller ikke at det er hjemmel for felling i § 18 første ledd bokstav c. Departementet finner derfor at det ikke er hjemmel for en lisensfellingskvote for jerv innenfor forvaltningsområdet for jerv, med unntak for i beiteområdene i Rendalen og

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling

Saksbehandler
Maline Salicath
Gordner
22 24 60 72

Engerdal (Sølendalen beitelag samt et område rundt), som angitt i avgrensningen av fellingsområde i Fylkesmannens innstilling.

Klagene fra WWF og NOAH – for dyrs rettigheter, Naturvernforbundet og Foreningen Våre Rovdyr er tatt delvis til følge. Klagen fra Hedmark Bonde- og Småbrukarlag, Hedmark Bondelag og Norsk Sau og Geit er ikke tatt til følge.

Saksgang

Rovviltnemnda i region 5 vedtok 25. juni 2019 en kvote og område for lisensfelling av jerv i 2019-2020. Vedtaket ble påklaget av WWF og NOAH – for dyrs rettigheter (NOAH) i felles klage 2. juli 2019 og ettersendt begrunnelse fra NOAH 5. august 2019, Hedmark Bonde- og Småbrukarlag, Hedmark Bondelag og Norsk Sau og Geit i felles klage 4. juli 2019, Naturvernforbundet 11. juli 2019 og Foreningen Våre Rovdyr 15. juli 2019. Rovviltnemnda behandlet klagen 16. august 2019 og opprettholdt sitt vedtak. Saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet 19. august 2019 for endelig avgjørelse. Miljødirektoratet ga sin faglige tilråding i saken 30. august 2019, samt i ettersendt vurdering 5. september 2019.

Klagernes anførsler

WWF og NOAH anfører at kvoten er for høy, og at det i tillegg ikke er juridisk grunnlag for lisensjakt av jerv innenfor ulvesonen, jf. naturmangfoldloven (nml.) § 18 bokstav b. Nml. åpner ikke for unntak fra beskyttelsen av jerv kun ut fra bestandsregulering uten å vise til hvordan unntaket er hjemlet i nml. § 18 første ledd. Rovviltnemnda har ikke gitt begrunnelse eller vist bevis om at skade forårsaket av jerv i region 5 eller skadepotensiale er av et slikt omfang eller alvorlighetsgrad at nml. § 18 første ledd bokstav b kan anses å være oppfylt. Dette gjelder særlig lisensfelling i området som er omfattet av ulvesonen.

I ettersendt begrunnelse fra NOAH anføres at det er oppsiktsvekkende at nemnda igjen begrunner lisensfelling av jerv med bestandsmålet. NOAH mener at verken sekretariat eller nemnd har vist hvordan det foreligger skadepotensiale som gir grunnlag for å skyte 18 jerv. I tillegg understreker NOAH at det ikke er hjemmel i nml. for å felle jerv i forvaltningsområdet for jerv for å begrense bestandens utbredelse, selv om rovviltforskriften § 10 åpner for dette. Bruk av unntakene i den hensikt å drive forvaltningsmessige inngrep for å motvirke vekst i eller utbredelse av jervebestanden slik at den forblir sterkt truet er utelukket for jerv som er oppført i Bernkonvensjonen vedlegg II. NOAH mener at det er konfliktskapende at nemnda hevder den ikke kan styres av rundskriv fra departementet. NOAH er mot å åpne for lisensfelling av jerv i beiteområder innenfor blå sone, siden det er andre tilfredsstillende løsninger for å forebygge skade fra jerv også der. NOAH mener at det ikke er redegjort for hvordan vilkåret er oppfylt i disse områdene.

Hedmark Bonde- og Småbrukarlag, Hedmark Bondelag og Norsk Sau og Geit viser til at jerv står for en stor andel av tap av beitedyr til rovvilt, og at både gjenfinning av beitedyr tatt av jerv og dokumentasjon av ynglinger av jerv er vanskelig. Klagerne viser til at gjennomsnitt av antall ynglinger av jerv i regionen for de siste tre årene er på over det dobbelte av bestandsmålet for regionen. Hvis bestanden skal holdes stabil, mener klagerne at man må ta

ut tilveksten i bestanden, som i år kan beregnes til 26 til 31 individer. Ettersom målsettingen er fem ynglinger, må man imidlertid ta ut mer enn tilveksten. I tillegg til de ca. 30 dyrene som er årets tilvekst, må det legges til 7 til 14 dyr, siden foreldrene til de sju ynglingene som er for mange også må tas ut. Klagerne viser til at om man regner på en annen måte, at det er 6,3 jerver bak hvert kull, kommer man til at 44 dyr må tas ut hvis man legger årets tall til grunn, og 31 om man bruker gjennomsnittet. Klagerne ber om at kvoten settes til 40 dyr, ettersom dette er nødvendig for å bringe bestanden ned på bestandsmålet, og et slikt uttak ikke vil true bestanden ut fra målsettingen. Klagerne mener det ikke burde benyttes hunddyrkvote når bestanden skal reduseres.

Naturvernforbundet finner det oppsiktsvekkende at rovviltnemnda på ny fatter vedtak om felling av jerv i ulvesonen. Klager viser til at departementet i juni 2019 fant at nemndas vedtak av 14. desember 2018 var ugyldig. Naturvernforbundet kan ikke se at nemndas vedtak er gyldig, da de samme juridiske forutsetningene ligger til grunn i år. Foreningen viser også til at antallet ynglinger har gått ned fra 15 til 11, da det per. 11. juni 2019 er antatt 12 ynglinger, hvorav en tisper er felt ved ekstraordinært uttak og valpene er drept av en annen jerv. Naturvernforbundet minner om at rovviltnemndene er oppnevnt av regjeringen for å ivareta den todelte målsettingen, og mener at nemnda svikter sitt forvaltningsansvar når den vedtar en kvote som er høyere enn faglig anbefalt og åpner for uttak i ulvesonen. Foreningen mener det er konfliktskapende med vedtak som er tydelig i strid med føringene fra Stortinget og rovviltforskriften. Foreningen er skuffet over vedtaket og håper nemnda tar inn over seg ansvaret for å sikre levedyktige bestander av rovvilt i Norge.

Foreningen Våre Rovdyr mener at vedtaket ikke tar høyde for lisenskvote i tilliggende rovviltregioner og at det dermed ikke tas hensyn til samlet belastning. Klager mener at vedtaket ikke er i tråd med nml. §§ 9 og 10. Klager kan heller ikke se at vedtaket har hjemmel i § 18 bokstav b, når det gjelder kvote innenfor ulvesonen. Klager er forundret over at nemnda igjen fatter vedtak som tydelig er i strid med lovgivningen, selv etter klagebehandlingen av nemndas vedtak om kvote for 2018-2019. At det igjen må brukes ressurser på å klage på tydelig feilaktige vedtak er et tydelig signal om at ordningen med regional rovviltforvaltning må forandres. Når nemnda heller ikke følger innstillingen fra sekretariatet, kan nemnda ikke inneha et mandat for forvaltning av store rovdyr. Klager mener at vedtaket må anses ugyldig, da det igjen er ulovlig. Klager mener at andre statlige organer må overta nemndas mandat.

Rovviltnemndas vurdering

Rovviltnemnda fattet 25. juni 2019 vedtak om en lisensfellingskvote for jerv i region 5 på totalt 22 dyr, hvorav en hunddyrkvote på 12 jerv. Av kvoten på 22 dyr kan 4 jerv felles innenfor ulvesonen, hvorav maksimalt 2 tisper.

Om fellingsområde vedtok nemnda følgende:

"Uttaket bør skje i områder der beitedyr skal være prioritert, jf. forvaltningsplan for rovvilt i Hedmark, og hvor det er skadepotensial for jerveskader på sau og tamrein. Fordi bestandsmålet er oppfylt bare innen ulvesonen alene, må det også tillates uttak der. 22 jerver hvorav en hunddyrkvote på maksimalt 12 jerver kan felles i et område som omfatter de

viktige beiteområdene for sau og tamrein i Hedmark, samt innenfor ulvesonen. Nemnda anser at felling i dette området kan skje med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, samt rovviltforskriftens § 10.

I fellingsområdet inngår:

Folldal, Alvdal, Tynset, Tolga, Os, Ringsaker, Hamar, Løten, Stange og Nord-Odal kommuner. De deler av Grue, Åsnes, Våler, Elverum og Åmot kommuner som ligger vest for Glomma, samt Kongsvinger og Sør-Odal kommuner vest og nord for Glomma. I Stor-Elvdal kommune inngår den delen av kommunen som ligger vest for Glomma og nord for Atna elv/ Atnsjøen samt den delen som ligger vest for Glomma og sør for Imsa. I Rendalen kommune inngår den del som ligger vest for Glomma, samt de deler som ligger nord for fv 664 fra krysset med rv. 3 til krysset med fv. 30, derfra øst for fv. 30 til denne møter fv. 217, og nord for fv. 217. I Engerdal kommune inngår den del som ligger nord og øst for fv. 217 og fv. 218. I tillegg inngår ulvesona i fellingsområdet."

I sin behandling av klagene 16. august 2019 vedtok rovviltnemnda blant annet følgende:

"Rovviltnemnda legger til grunn at nemnda har hatt tilgang til den nødvendige og eksisterende kunnskap for å fatte et gyldig vedtak om kvotens størrelse og om lisensfellingsområde, jf. nml. §§ 8 og 10 jf. også fv. § 17. Rovviltnemnda kan ikke se at det er innkommet nye opplysninger eller andre hensyn som ikke var kjent på vedtakstidspunktet. Vedtaket ansees også tilstrekkelig begrunnet.

Klagene tas etter dette ikke til følge. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak av 25.6.2019 i sak 7/19, og klagen oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33, fjerde ledd."

Miljødirektoratets tilrådning

Miljødirektoratet sier i sin faglige tilrådning 30. august 2019 blant annet følgende:

"Miljødirektoratets faglige tilrådning i denne saken knytter seg til å vurdere jervebestandens status og forventede utvikling i region 5 og vurdere sannsynligheten for at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet i regionen. Vurderingene tar utgangspunkt i at vedtatt kvote på 22 dyr hvorav maksimalt 12 hunndyr effektueres.

I motsetning til ordinær jakt er lisensfelling skademotivert, og er rovviltnemndas viktigste redskap i å forvalte jervebestanden så nært som mulig de nasjonale måla som er fastsatt for regionen. I region 5 er målet satt til 5 årlige ynglinger. Jervebestanden skal i størst mulig grad styres inn mot prioriterte områder for jerv gjennom differensiert forvaltning. Det vil si at felling er viktigste virkemiddel utenfor jervområdene, mens andre forebyggende tiltak mot skade på beitedyr er viktigst innenfor jervområdene. Det er svært liten skade i det rovdyprioriterte området i Hedmark utenom de områdene som Fylkesmannen har foreslått som lisensfellingsområde.

(...)

Miljødirektoratet mener sekretariatet har gjort en god faglig vurdering av kunnskapsgrunnlaget som utgangspunkt for forslag til lisensfellingskvote for jerv, men det er tilkommet opplysning om yngling av jerv i region inneværende år etter at innstillingen som ble gjort, som tilsier at reduksjon i bestanden mellom sesongen 2018 og 2019 er mindre enn det sekretariatet har lagt til grunn. Miljødirektoratet vurderer at det med bakgrunn i statistikk over kjent avgang og bestandsutvikling den siste 5 års perioden, er sannsynlig at bestandsmålet om fem årlige ynglinger vil kunne nås også neste sesong selv etter en effektivering av en kvote på 22 dyr hvorav 12 hunndyr.

Miljødirektoratet viser for øvrig til sekretariatets innstilling til områdeavgrensning, knyttet opp mot hjemmelsgrunnlag for å tillate lisensfelling av jerv. Miljødirektoratet støtter sekretariatets vurdering.

Konklusjon

Miljødirektoratet mener at et uttak av 22 jerver hvorav maksimalt 12 hunndyr i region 5, vil kunne medføre en betydelig reduksjon av bestanden av jerv i regionen. Men ser det som sannsynlig at bestandsmålet vil kunne nås også neste sesong, selv etter en effektivering av kvoten."

I ettersendt vurdering 5. september 2019 av vilkåret i nml. § 18 andre ledd om at vedtak etter § 18 første ledd bokstav a til f bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse skriver Miljødirektoratet blant annet følgende:

"Miljødirektoratet registrerer at kvotene for lisensfelling av jerv fastsatt for regionene 5 og 6 samlet sett er stor, og dersom kvotene blir fylt vil de medføre bestandsreduksjon i regionene og områdene rundt. Vi kan ikke, ut fra nåværende kunnskap, si at kvotene vil være til skade for bestandens overlevelse."

Klima- og miljødepartementets vurdering

Saken er behandlet etter naturmangfoldloven (nml.) §§ 18 og 77 og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7 og 10. Departementet legger, i henhold til nml. § 7, prinsippene i §§ 8-10 og 12 til grunn som en integrert del av avgjørelsen. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i nml. § 11 anses ikke som relevant i saken fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 er trukket inn i skjønnsvurderingen. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet etter nml. § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene som Stortinget har fastsatt for de fire store rovdyrartene, og skal forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Nml. § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og de regionale forvaltningsplanene for rovvilt. De nasjonale bestandsmålene er videre fordelt på forvaltningsregionene for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. Det er fastsatt et bestandsmål på 5 ynglinger av jerv i region 5.

Departementet vurderer at det foreligger tilstrekkelig kunnskap i saken, og føre-var-prinsippet i nml. § 9 får derfor mindre betydning. Departementet anser også at kunnskapsgrunnlaget i hovedsak er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, og at kravet i nml. § 8 er oppfylt.

Vilkåret om at uttaket må avverge skade

Etter nml. § 18 første ledd bokstav b kan uttak av vilt tillates for å avverge skade på blant annet husdyr. Bestemmelsen oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang, jf. Lovavdelingens uttalelse 15. desember 2016.

Rovviltnemnda har vedtatt kvote for lisensfelling av jerv både i grønn sone (beiteprioritert sone) og i blå sone (rovviltprioritert sone med enkelte viktige beiteområder), herunder forvaltningsområdet for ulv. Det følger av prinsippet om differensiert forvaltning at terskelen for felling av jerv normalt skal være lav i beiteprioriterte områder og høy innenfor jerveprioritert område.

Det fremgår av Fylkesmannens innstilling at det i beitesesongen 2018 ble registrert 23 dokumenterte og antatte jerveskader på sau i Hedmark, og fire dokumenterte og antatte jerveskader på samisk tamrein. Antall sau som ble erstattet som tatt av jerv i 2018 var 724. I sin innstilling skriver Fylkesmannen at skader i prinsippet kan oppstå i alle områder i Hedmark der det beiter sau og tamrein i utmark, men at *"(d)ette dreier seg i første rekke om områder som ligger i grønn sone i forvaltningsplanen for rovvilt, men enkelte viktige beiteområder for sau ligger helt eller delvis innenfor blå sone."* I sin faglige tilrådning skriver Miljødirektoratet at *"(d)et er svært liten skade i det rovdyprioriterte området i Hedmark utenom de områdene som Fylkesmannen har foreslått som lisensfellingsområde"*.

For de områdene i region 5 som inngår i grønn sone, viser departementet til at det årlig er tap i dette området. Departementet legger til grunn at det også i 2019-2020 kan oppstå skade av et visst omfang på beitedyr i disse områdene, og at vilkåret i nml. § 18 første ledd bokstav b er oppfylt. Når det gjelder forvaltningsområdet for jerv (blå sone), viser departementet til at det kun er registrert skader av et mindre omfang her de senere årene. Rovbase viser at det fra 1. januar 2018 til dags dato er påvist ni sau tapt til jerv innenfor ulvesonen. Departementet finner derfor at det ikke er et skadepotensial i dette området som oppfyller kravet i nml. § 18 første ledd bokstav b. Dette gjelder med unntak av følgende områder innenfor forvaltningsområdet for jerv; beiteområdene i Rendalen og Engerdal (Sølendalen beitelag samt et område rundt), som angitt i avgrensningen av fellingsområde i Fylkesmannens innstilling). I disse beiteområdene finner departementet at det er et skadepotensiale som oppfyller kravene i nml. § 18 første ledd bokstav b.

Departementet har med dette funnet at det er grunnlag i nml. § 18 første ledd bokstav b for felling i følgende områder i region 5 (tilsvarende område er angitt som fellingsområde i Fylkesmannens innstilling): *"Folldal, Alvdal, Tynset, Tolga, Os, Ringsaker, Hamar, Løten, Stange og Nord-Odal kommuner. De deler av Åsnes, Våler, Elverum og Åmot kommuner som ligger vest for Glomma. I Stor-Elvdal kommune inngår den delen av kommunen som ligger vest for Glomma og nord for Atna elv/ Atnsjøen samt den delen som ligger vest for*

Glomma og sør for Imsa. I Rendalen kommune inngår den del som ligger vest for Glomma, samt de deler som ligger nord for fv 664 fra krysset med rv. 3 til krysset med fv. 30, derfra øst for fv. 30 til denne møter fv. 217, og nord for fv. 217. I Engerdal kommune inngår den del som ligger nord og øst for fv. 217 og fv. 218."

Vilkåret om at uttaket må ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning

Etter nml. § 18 første ledd bokstav c kan uttak av vilt tillates for å ivareta *"allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning"*. Rovviltnemnda har ikke hjemlet kvoten eller deler av kvoten i nml. § 18 første ledd bokstav c, men som klageinstans kan departementet prøve alle sider av saken. Ettersom departementet har funnet at det foreligger skadepotensial utenfor forvaltningsområdet for jerv (samt i et angitt område innenfor forvaltningsområdet for jerv), jf. § 18 første ledd bokstav b, er vurderingen av bokstav c knyttet til forvaltningsområdet for jerv.

Departementet kan ikke se at felling av jerv innenfor forvaltningsområdet for jerv i nåværende situasjon kan anses nødvendig for å ivareta *"allmenne helse- og sikkerhetshensyn"*. I vedtak 12. september 2018 om lisensfellingskvote for jerv i regionen for 2018-2019 fant departementet at bruk av områdene til friluftsliv eller jakt ikke kunne anses som en *"offentlig interesse av vesentlig betydning"* som begrunnet lisensjakt på jerv. Departementet kan ikke se at dette har endret seg, ettersom tilstedeværelsen av jerv i de aktuelle områdene i nåværende situasjon ikke kan anses å ha tilstrekkelig negativ innvirkning på bruk av naturen, utøvelse av friluftsliv eller utøvelse av jakt. Det er heller ikke andre konkrete holdepunkter i dagens situasjon som tilsier at nml. § 18 første ledd bokstav c er oppfylt. Departementet finner derfor at det ikke er hjemmel i nml. § 18 første ledd bokstav c for lisensfelling av jerv innenfor forvaltningsområdet for jerv i Hedmark.

Vilkåret om at formålet ikke kan nås på en annen tilfredsstillende måte.

Det er i tillegg et vilkår at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. nml. § 18 andre ledd. I vurderingen av vilkåret vil prinsippet om arealdifferensiert forvaltning, fastsatt blant annet i rovviltforskriften § 1 og rovviltnemndas forvaltningsplan, veie tungt. Av rovviltforliket 2011 framgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Dette innebærer blant annet at beitenæring skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal gjøres raske uttak av rovvilt som gjør skade på beitedyr.

I områdene som inngår i grønn sone, samt i beiteområdene i Rendalen og Engerdal (Sølendalen beitelag samt et område rundt) som angitt i avgrensningen av fellingsområde i Fylkesmannens innstilling), mener departementet at det ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger for å avverge skade på beitedyr enn å vedta kvote for lisensfelling av jerv. Når det gjelder beiteområdene til Sølendalen beitelag og angitt område rundt, viser departementet til at forvaltningsplanen for rovvilt i region 5 definerer en rovviltprioritert sone som også inneholder enkelte viktige beiteområder. Innenfor forvaltningsområdet for jerv, med unntak for nevnte beiteområder, tilsier den geografiske differensieringen at terskelen skal være høyere for å anse vilkåret som oppfylt. I dette området skal beitenæringen tilpasses rovvilt,

og departementet mener derfor at det er andre tilfredsstillende løsninger for å avverge skade på beitedyr enn lisensfelling.

Vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse

Det følger av naturmangfoldloven § 18 andre ledd at vedtak etter bestemmelsens første ledd bokstav a til f bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse.

Når det gjelder effekten av påvirkninger på jervebestanden, jf. nml. § 10, foreligger det statusrapporter og lignende som gir betydelig kunnskap om den samlede belastningen arten utsettes for. Ut over enkelte påkjørsler og tilfeller av sykdom skjer avgangen av jerv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling. Miljøforvaltningen har derfor god oversikt over de negative påvirkningsfaktorene på jervebestanden.

I 2018 ble det registrert 58 ynglinger av jerv i Norge og 15 ynglinger i region 5. Den norske jervebestanden er beregnet til ca. 307 dyr, og bestanden i region 5 er beregnet til ca. 64 dyr. Antall ynglinger av jerv i region 5 har ligget over bestandsmålet på 5 årlige ynglinger i flere år, og de fleste ynglingene er påvist innenfor forvaltningsområdet for jerv. I 2018-2019 ble det felt 22 dyr på lisensfelling i regionen. I tillegg ble det i 2018 gjenfunnet tre jerv med ukjent dødsårsak, gjennomført hiuttak av to valper og en tisper, og to valper ble felt i forbindelse med skadefelling. Kjent avgang av jerv i regionen hittil i 2019 er seks dyr.

I sin faglige tilrådning sier Miljødirektoratet at *"et uttak av 22 jerver hvorav maksimalt 12 hunndyr i region 5, vil kunne medføre en betydelig reduksjon av bestanden av jerv i regionen"*. I ettersendt vurdering av bestandens overlevelse skriver direktoratet at de *"kan ikke, ut fra nåværende kunnskap, si at kvotene vil være til skade for bestandens overlevelse."* På denne bakgrunn finner departementet at et uttak av 22 jerv, herunder maksimalt 12 hunndyr, ikke vil true bestandens overlevelse, jf. nml. § 18 andre ledd.

Når det gjelder uttaket sett i forhold til bestandsmålet for jerv i regionen, skriver direktoratet at de anser det som *"sannsynlig at bestandsmålet vil kunne nås også neste sesong, selv etter en effektivering av kvoten."* Direktoratet viser i den sammenheng til at *"det er tilkommet opplysning om yngling av jerv i region inneværende år etter at innstillingen som ble gjort, som tilsier at reduksjon i bestanden mellom sesongen 2018 og 2019 er mindre enn det sekretariatet har lagt til grunn."*

Vurdering av argumenter om bestandsmål og felling innenfor forvaltningsområdet for ulv

Rovviltnemnda viser i begrunnelsen for vedtaket til at jervebestanden i Hedmark har ligget på det dobbelte av bestandsmålet eller mer siden 2014. Nemnda mener at det er umulig å bringe jervebestanden i regionen ned på bestandsmålet uten å åpne for felling innenfor ulvesonen. Nemnda viser også til at det er lagt opp til en såkalt jervekorridor nord i Hedmark, og at det derfor vil være en stabil jervestamme der til enhver tid. Nemnda skriver videre at det ikke er mulig å se at Stortinget har fattet vedtak som kan tolkes slik at ingen av de store rovdirene kan beskattes innenfor ulvesonen.

Det følger av rovviltforliket fra 2011 rovviltforvaltningen skal skje på en slik måte at antallet ynglinger holdes så nær bestandsmålet som mulig. Uttak av jerv kan imidlertid bare skje i

tråd med vilkårene i nml. § 18, og bestemmelsen åpner ikke for felling av jerv ut fra en vurdering av om bestandsmålet er oppfylt eller ikke. Når det gjelder uttak av rovvilt må enten nml. § 18 første ledd bokstav b eller c være oppfylt, i tillegg til vilkårene i bestemmelsens andre ledd. Der disse vilkårene er oppfylt, kan bestandsmålet inngå i den skjønsmessige avgjørelsen om felling. Som redegjort for over, mener departementet at det i nåværende situasjon ikke er hjemmel i nml. § 18 bokstav b eller c for lisensfelling av jerv innenfor forvaltningsområdet for jerv, som ulvesonen er en del av, med unntak av beiteområdene i Rendalen og Engerdal (Sølendalen og et område rundt).

Vurdering av argument om at rovviltnemnda ikke er bundet av rundskriv

Rovviltnemnda skriver i begrunnelsen for vedtaket at den ikke kan se at den kan styres av rundskriv fra departementet, og viser til at departementet er klageinstans for nemndas vedtak. Departementet er usikker på hva slags rundskriv nemnda viser til. Departementet vil imidlertid understreke at rovviltnemnda er underlagt Klima- og miljødepartementets instruksjons- og organisasjonsmyndighet. Dette fremgår også av kommentarene til rovviltforskriften § 5.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemndas vedtak når det gjelder den totale kvoten for lisensfelling av jerv i regionen, men endrer områdeavgrensningen. I vurderingen av kvoten utenfor forvaltningsområdet for jerv er det lagt vekt på at det årlig er tap av beitedyr til jerv. Departementet finner at det ikke er andre tilfredsstillende løsninger enn å åpne for lisensfelling av jerv i dette området, og at et uttak av 22 jerv i dette området, herunder maksimalt 12 hunndyr, ikke truer bestandens overlevelse. Videre er det lagt vekt på at antall ynglinger av jerv i regionen har ligget over bestandsmålet i flere år.

Innenfor forvaltningsområdet for jerv, med unntak av beiteområdene i Rendalen og Engerdal (Sølendalen beitelag samt et område rundt), som angitt i avgrensningen av fellingsområde i Fylkesmannens innstilling, finner departementet at det ikke er et skadepotensial som tilfredsstillende kravene i naturmangfoldloven § 18. Departementet finner heller ikke at det er hjemmel for felling i § 18 første ledd bokstav c. Departementet finner derfor at det ikke er hjemmel for en lisensfellingskvote for jerv innenfor forvaltningsområdet for jerv, med unntak for i beiteområdene i Rendalen og Engerdal (Sølendalen beitelag samt et område rundt), som angitt i avgrensningen av fellingsområde i Fylkesmannens innstilling.

Klagene fra WWF og NOAH – for dyrs rettigheter, Naturvernforbundet og Foreningen Våre Rovdyr er dermed tatt delvis til følge. Klagen fra Hedmark Bonde- og Småbrukarlag, Hedmark Bondelag og Norsk Sau og Geit er ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
Avdelingsdirektør

Maline Salicath Gordner
førstekonsulent

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Fylkesmannen i Innlandet
Miljødirektoratet
Rovviltnemnda i region 5
Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Adresseliste

Foreningen Våre Rovdyr Hedmark Bonde- og Småbrukarlag	Postboks 195	2150	ÅRNES
Hedmark bondelag	Høyvangveien 40	2322	RIDABU
Naturvernforbundet	Mariboegate 8	0183	OSLO
NOAH for dyrs rettigheter	Dronningensgate 13	0152	OSLO
Norsk sau og geit	Postboks 104	1431	ÅS
WWF-Norge	Pb 6784 St. Olavs plass	0130	OSLO